

Handlingsplan mot vold i nære relasjoner – barn og unge

Gjesdal kommune 2022-2025

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	3
2. Hva er vold i nære relasjoner?	5
3. Omfang	7
4. Virkninger av vold	8
5. Hva gjør du ved bekymring?	9
6. Samtaletips	10
7. Mål, strategier og tiltak	10
8. Ansvar for oppfølging av planen	17
9. Kilder og nettsider	17

Handlingsplanen er laget av Arbeidsgruppe god oppvekst som består av:

Anne Bodil Surdal, leder barneverntjenesten

Synnøve Nedland Eidsaa, leder helsestasjonstjenester og familiesenter

Anita Madland, leder PPT

Jan Frode Bollestad, barnehagestyrer

Hege Kvam, rådgiver oppvekst

Hege Ramse, fagleder NAV

Jane Merete Jonassen, leder kulturavdelingen

Monica J. Bjerkreim, oppvekstkoordinator

Handlingsplanen er forankret i kommuneledelsen og har vært på høring i tjenesteområdene, kommunale foreldreutvalg for barnehage og skole, ungdomsrådet, brukerrådet og eldrerådet. Kommunedirektørens lederteam (KLT) har godkjent planen. Handlingsplanen ble lagt frem til politisk orientering i mars 2022.

Bilder på forside og bakside: Kristian Konstali, Gjesdal kommune

1. Innledning

For barns beste, må vi tørre å tenke det verste!

Barn og unge i nærmiljø vårt blir utsatt for vold fra de som skulle gitt dem trygghet. Vold i nære relasjoner er vanskelig å oppdage, og det kan være vanskelig å be om hjelp. Vold skaper utrygge oppvekstforhold og kan gi alvorlige fysiske, psykiske og sosiale problemer.

Alle har rett til å vokse opp uten vold og overgrep. All bruk av vold er i strid med norsk lov og krenker grunnleggende menneskerettigheter. Barn som er vitne til at omsorgspersoner blir utsatt for vold, kan få de samme skadevirkningene som barn som får volden direkte rettet mot seg selv. Det er avgjørende at volden stopper, og at barnet og familien får den hjelpen de trenger.

Årsakene til vold er mange og sammensatte. Sårbarhet hos foreldre kan være rusproblemer, psykisk sykdom og at de selv har vært utsatt for vold og overgrep. Faktorer som øker stressbelastningen på familien, som arbeidsledighet og fattigdom, har også betydning. I noen situasjoner kan faktorer ved barnet bidra til økt sårbarhet, for eksempel er barn som er mye syke oftere utsatt for vold. [Kilde: helsenorge.no](https://www.helsenorge.no)

Det er viktig at innbyggere og ansatte i Gjesdal har forståelse for at vold kan skje i nærområdet, og i familier vi kjenner. For barns beste, må vi tørre å tenke det verste. DU kan være den viktige voksne som ser, hører og handler, slik at volden stopper og barnet og familien får hjelp. Barn som opplever omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep, er avhengige av vår hjelp til å fortelle sin historie. Det er vi voksne som må nøste den frem. Barna trenger også informasjon, anerkjennelse, bekreftelse og hjelp til å bearbeide opplevelsene.

Illustrasjon: Pixabay

«Det trengs en hel landsby for å oppdra et barn»

Barn og unge i Gjesdal trenger voksne som tar ansvar.

Barn og unge trenger kraften fra et trygt og raust lokalmiljø.

Mål med planen

Det skal være godt å vokse opp i Gjesdal. Handlingsplan mot vold i nære relasjoner er en del av satsingen på barn og unge, og i tråd med kommuneplan og helhetlig oppvekstplan. Planen viser mål, strategier og tiltak på grønt, gult og rødt nivå.

Mål 1: Forebygge at barn og unge utsettes for vold

Mål 2: Oppdage/melde fra ved mistanke om at barn er i risiko eller utsettes for vold

Mål 3: Gi helhetlig oppfølging til barn/familier som opplever eller har opplevd vold

Hovedmålgruppe for planen er ansatte i Gjesdal kommune. Innbyggere skal merke fokuset og tiltakene, og planen finnes på kommunens hjemmeside.

Budskap fra ungdomsrådet i Gjesdal

Vi vil ha mer åpenhet om vold.

Vold er ikke normalt eller greit.

Det er aldri barn sin skyld.

Voksne må bygge relasjoner til barn og unge, og gjøre det trygt å fortelle.

På skolen bør vi lære mer om hva som er vold og hvor vi kan få hjelp.

Det er spesielt viktig å snakke om psykisk vold.

Barns rettigheter

Barnekonvensjonen gir barn egne rettigheter, og er en del av norsk lov. Barn har blant annet rett til utdanning, helsehjelp og vern mot vold.

En annen viktig rettighet er at barn skal bli hørt i saker som gjelder dem. Alle handlinger og beslutninger som angår et barn, skal gjøres til barnets beste. For å vurdere hva som er til barnets beste, skal de tre prosessrettighetene først sikres:

- Retten til informasjon
- Retten til privatliv
- Retten til å uttale seg fritt

2. Hva er vold i nære relasjoner?

«Vold er enhver handling rettet mot en annen person som gjennom at denne handlingen skader, smerter, skremmer eller krenker, får denne personen til å gjøre noe mot sin vilje, eller slutte å gjøre noe den vil” (Isdal, 2003, Alternativ til Vold).

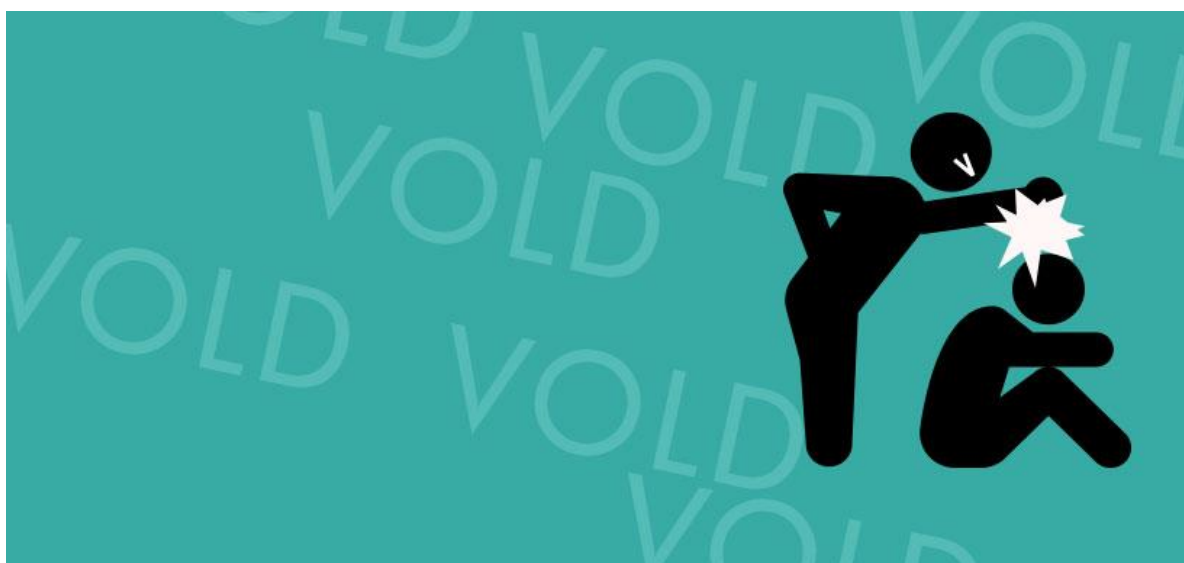
Vold i nære relasjoner: Innebærer at overgriper og offer er knyttet til hverandre ved nære familieband, eller på annen måte betyr mye for hverandre i hverdagen.

Vold mot barn: Er alle former for vold der barnet selv blir direkte utsatt, er vitne til eller har kjennskap til vold i nære relasjoner.

Barn med nedsatt funksjonsevne er mer utsatt for vold og overgrep: Det kan være på grunn av funksjonsnedsettelsen som kan gjøre at barnet har vanskelig for å komme seg bort fra en situasjon, rope om hjelp eller formidle hva som har skjedd. Barn med funksjonsnedsettelse kan trenge mer hjelp enn andre i intime situasjoner som påkledning og stell, og dette er situasjoner som kan utnyttes av voksne.

Det kan også handle om manglende kunnskap og holdninger til barnets funksjonsnedsettelse, som gjør at forsøk på å fortelle ikke tas på alvor, og forklaring og uttalelser ikke tillegges stor nok vekt. Endringer i atferd som ellers ville ført til bekymring hos barn, kan tolkes som noe som har med funksjonsnedsettelsen å gjøre, og ikke som et tegn på vold eller overgrep. [Kilde: Nettside Redd Barna](#)

Barn og unge som har det vanskelig kan utagere: Dersom barn og unge har utfordringer med å håndtere og regulere følelser, kan søsken, foreldre eller andre barn oppleve utagering og vold. Dette er krevende, og foreldreveiledning kan være nyttig. Se også tips på [Foreldrehverdag.no](#).

Illustrasjon: [Jegvilvite.no](#)

Ulike typer vold

Ulike former for vold kan både gripe inn i hverandre og opptre samtidig i et voldelig forhold [Kilde: dinutvei.no](http://dinutvei.no)

Fysisk vold: All vold som innebærer fysisk kontakt - spark, slag, lugging, biting, kloring, fastholding, risting, dytting og kvelertak. Innesperring og isolasjon er også fysisk vold.

Psykisk vold: Når noen bruker stemme, kroppsspråk og ord på en måte som nedvurderer, krenker, skader, truer og kontrollerer andre. Å være likegyldig til andre er også psykisk vold. Eksempler er: «Jeg skal drepe deg» og «du er ikke verdt noe».

Seksuell vold omfatter alle former for seksuelle krenkelser. Eksempler er handlinger eller forsøk på handlinger som innebærer fysisk kontakt som berøring, beføling, slikking, suging, masturbasjon, samleieliknende handlinger, samleie og voldtekt, og handlinger eller forsøk på handlinger uten fysisk kontakt som seksualisert tilsnakk, blotting, fotografering, filming, kinking og fremvisning av pornografi.

Latent vold: Vold som virker i kraft av sin mulighet. Det vil si at muligheten og risikoen for at ny vold kan oppstå, styrer noens handlinger.

Negativ sosial kontroll: Ulike former for overvåking, press, trusler og tvang for å sikre at den enkelte lever i tråd med familiens eller gruppens normer og verdier. Negativ sosial kontroll kjennetegnes ved at den enkelte fratras retten til å styre eget liv.

Tvangsekteskap: Når minst én av ektefellene ikke har hatt mulighet til å forbli ugift eller selv å velge partner, og har samtykket til ekteskap etter sterkt press, trusler eller annen psykisk eller fysisk vold.

Kjønnslemlestelse: Fellesbetegnelse på ulike typer inngrep på jenter og kvinners ytre kjønnsdeler som utføres av kulturelle årsaker og uten medisinsk grunn. Inngrepene består i at kjønnslepper, klitoris og klitorisforhud helt eller delvis fjernes eller påføres varig skade.

Omsorgssvikt: Mangel på handlinger eller feilaktige handlinger ved omsorg for barn og unge. Fysiske behov og behov for stimulering, oppfølging og beskyttelse blir derved ikke ivaretatt

Materiell vold: Knusing, ødeleggelse og kasting av gjenstander, slag i vegger/dører.

Økonomisk vold: Kontroll over andres økonomi; den ene partneren nektes å ha kontroll over egen eller felles økonomi.

Vold i oppdragelsesøyemed: Fysisk og psykisk avstraffelse som en del av oppdragelsen for å endre adferden til barn og unge.

Strukturell vold: En form for vold hvor sosiale strukturer eller sosiale institusjoner skader mennesker gjennom å forhindre at deres grunnleggende behov oppfylles.

Digital vold: Trusler og trakassering via meldinger, overvåking og kontroll via mobiltelefon eller sosiale medier, eller stygge meldinger postet på nett. Innbefatter også trusler, trakassering og seksuelle overgrep som følge av kontakt etablert på nett.

Æresvold: Ære forbindes med sosial anerkjennelse, selvfølelse og selvrespekt. Om «gjenopprettelse» av ære innebærer vold, benyttes ofte begrepet æresvold, som er en del av vold i nære relasjoner f.eks. tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og menneskehandel.

3. Omfang

Den nasjonale undersøkelsen fra 2019: [Ungdoms erfaringer med vold og overgrep i oppveksten \(UEVO-undersøkelsen\)](#) viser bl.a. at:

- **Voldshendelser skjer svært sjelden isolert.** De fleste som har vært utsatt for én type vold eller overgrep, har også opplevd andre former for vold eller overgrep. Over halvparten av ungdommene som sa at de hadde vært utsatt for fysisk vold i oppveksten, hadde også vært utsatt for psykisk vold. Jentene rapporterte i større grad enn guttene å ha vært utsatt for flere typer vold.
- **1 av 5** av ungdom utsatt for vold og overgrep forteller at de har vært i kontakt med hjelpeapparatet i forbindelse med erfaringer med vold og/eller overgrep.
- **1 av 20 har opplevd alvorlig fysisk vold** som å bli sparket, slått med en hard gjenstand eller banket opp.
- **1 av 5 har opplevd mindre alvorlig fysisk vold** i oppveksten, som for eksempel lugging, klyping, eller klaps med flat hånd.
- **Alvorlig vold starter tidligere enn mindre alvorlig vold, og risikofaktorer** som familiens økonomi, foreldres vansker med rus, psykisk sykdom og kriminalitet, samt foreldrenes innvandringsbakgrunn er sterkere forbundet med alvorlig vold sammenliknet med mindre alvorlig vold.
- **1 av 5 har opplevd psykisk vold** fra foreldre, altså gjentatte tilfeller av psykiske krenkelser. Flere jenter enn gutter har opplevd psykisk vold. 18 % har opplevd at mor har vært utsatt for minst én form for fysisk eller psykisk vold, mens 14 % har opplevd at far har vært utsatt for dette. 7 % har sett en voksen hjemme slå søsken.
- **Litt i overkant av 1 av 20 har opplevd seksuelle overgrep** fra en voksen.

Illustrasjon: Pixabay

4. Virkninger av vold

Å være vitne til fysisk vold mellom foreldre, er psykisk vold mot barn. Det er like skadelig for barnet som om det ble utsatt for alvorlig fysisk vold selv. Å oppleve fysisk eller psykisk vold fra eller mellom foreldrene, kan få alvorlige konsekvenser for barna. Volden skjer i hjemmet som skal være barnets viktigste arena for trygghet og utvikling, og tilknytningen til omsorgsgivere har avgjørende betydning for barnet.

Det er påvist at vold kan få konsekvenser for barns nevrologiske, kognitive og emosjonelle utvikling og psykiske helse. Andre konsekvenser kan være tilknytningsvansker, sosial tilbaketrekning, søvnvansker, lærevansker, aggresjonsproblemer, angst, depresjon og posttraumatisk stressyndrom. Det er en betydelig høyere andel blant de som har vært utsatt for vold, som oppgir å ha eller har hatt sykdommer som astma, fibromyalgi, og kronisk bronkitt. [Kilde: Nettside Bufdir](#)

Det finnes mange ulike symptomer og tegn på at noen blir utsatt for vold i nære relasjoner. Tegnene kan forveksles med andre livssituasjoner, og det er viktig å være oppmerksom på uforklarlige skader og at symptomene kan være diffuse.

Typiske vansker/symptom etter vold og overgrep KAN være:

1) Regulering av affekt og kroppslige tilstander

- Kommer fort i intens affekt, og klarer ikke roe seg ned
- Hypersensitiv for følelsesladde stimuli, og for lyder og berøring
- Mangler språk for følelser og kroppslige tilstander
- Har forsinket motorisk utvikling, spise- og fordøyelsesplager

2) Regulering av oppmerksomhet og atferd

- Årvåkenhet i forhold til mulige trusler, mistillit til andre
- Dårlig evne til å beskytte seg selv, risikoatferd
- Dårlige strategier for å trøste seg selv, for eksempel selvskading

3) Sosioemosjonell regulering

- Opplever seg verdiløs og skammer seg over seg selv
- Overopptatt av å bli tatt vare på, i beredskap for avvisning
- For fysisk eller seksualisert kontaktetablering til andre
- Opposisjon, vansker med å ta andres perspektiv

Kilde: RVTS (Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging)

5. Hva gjør du ved bekymring?

Avvergeplikten

Enkelte former for vold og overgrep har vi en lovpålagt plikt til å avverge at skjer. Plikten er beskrevet i straffelovens § 196 og utløses idet du får kunnskap om at handlingen vil skje, eller tror at det er mest sannsynlig at handlingen vil skje.

Avvergingsplikten gjelder for alle, om du jobber med mennesker og har taushetsplikt, eller om du er privatperson. Du kan avverge ved å varsle politi, barnevern eller på annen måte søke å forhindre at handlingen skjer. Det er viktig å samarbeide med den det gjelder - barn, ungdom eller voksen. Dialog og samarbeid tilpasses alder og modenhet, og vil kunne avhenge av hvor akutt situasjonen er. Ha som utgangspunkt at barn og voksne har samme behovet for informasjon, trygghet og kontroll over egen situasjon [Kilde: plikt.no](#)

Rutiner i Gjesdal kommune

Avvergeplikten gjelder for alle. Hver enkelt ansatt har også en selvstendig plikt til å melde fra til barneverntjenesten ved mistanke om at barn og unge utsettes for vold, alvorlig omsorgssvikt eller har vedvarende atferdsvansker (§ 13-2 i lov om barneverntjenester). Vold og overgrep kan skje i alle familier, uavhengig av sosial bakgrunn.

I Gjesdal kommune har vi rutine for hvordan du som ansatt skal gå frem dersom:

- Du er bekymret for at barn opplever vold eller har økt risiko for vold
- Det er en akutt/hastesituasjon
- Barn forteller om vold i nære relasjoner
- Foresatte forteller om vold i familien
- Foresatte forteller at de selv har vært utsatt for vold

Barns rettigheter **skal** ivaretas i hele prosessen fra uro og bekymring til handling og oppfølging. Gjeldende rutine finnes i [Gjesdal kommunens kvalitetssystem \(COMPILO\)](#) og i [BTI-handlingsveilederen](#).

MELD FRA!

Vold i nære relasjoner er ingen privatsak, men et **samfunnsansvar**. For noen barn har det alt å si at noen melder fra. Alle har et ansvar for å fange opp barn som lever med vold og omsorgssvikt.

6. Samtaletips

Når et barn eller en ungdom velger å fortelle sin historie til akkurat deg, er det en tillitserklæring. De fleste forteller om vold eller seksuelle overgrep når de selv er klar for det. Du kan bidra til å gjøre det trygt å snakke om det som er vanskelig. Stol på deg selv og din egen kompetanse. Vær ekte og bruk egne ord. Det finnes ingen fasitoppskrift, og relasjonen er viktigere enn samtaleteknikken. Det er likevel noe prinsipper som kan være nyttige. [Støtteark for samtaler med barn og unge \(RVTS\)](#)

Generelle prinsipper i samtaler

- Vis interesse, mottakelighet og nøytralitet
- Inviter til samtale på bakgrunn av barnets signaler
- Vær til stede, nærværende og ha tid til barnet
- Ikke press, men tilrettelegg for at barnet kan fortelle
- Husk: Det er barnet som avdekker, ikke den voksne

Kilde: RVTS (Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging)

7. Mål, strategier og tiltak

Handlingsplanen har tre hovedmål, strategier for hvert av målene og konkrete tiltak.

Mål 1: Forebygge at barn og unge utsettes for vold

Det snakkes systematisk om vold med foresatte, barn og innbyggere.

Strategier:

1. Foresatte får systematisk informasjon om vold og hvem som kan hjelpe.
2. Barn og unge får info på ulike alderstrinn om vold og hvem som kan hjelpe.
3. Innbyggere informeres jevnlig om vold og hva de skal gjøre ved bekymring.

Mål 2: Oppdage/melde fra ved mistanke om at barn er i risiko/utsettes for vold

Vi skal gripe inn så tidlig som mulig når vi blir bekymret. Det er viktig å kjenne til risikofaktorer og faktorer som kan beskytte.

Strategier:

4. Ansatte gis opplæring som styrker kompetansen til å se, høre og handle.
5. Ressurser og hjelpetilbud gjøres kjent for ansatte og innbyggere.

Mål 3: Gi helhetlig oppfølging til barn/familier som opplever/har opplevd vold

Volden skal opphøre og familiene skal få helhetlig hjelp. Det skal samarbeides godt mellom barn, foresatte, pårørende, barnehage/skole og ulike hjelpeinstanser.

Strategier:

6. Sikre god brukermedvirkning og jevnlig evaluering av hjelpetilbudet.
7. Videreutvikle hjelpetilbudet rundt barn og familie.

MÅL 1: FOREBYGGE at barn og unge utsettes for vold

Strategi 1:

Foresatte får systematisk informasjon om vold og hvem som kan hjelpe.

TILTAK	ANSVAR	TIDSROM	MÅLING
<p>1. Svangerskapskontroll Det stilles spørsmål om vold i oppvekst og partnervold. Info om skadevirkninger og hvor en kan få hjelp. Familier i risiko følges opp.</p> <p>Det lages et system som sikrer tilsvarende oppfølging fra lege, for de som ikke går til jordmor.</p>	<p>Jordmor</p> <p>Kommune- lege og jordmor</p>	<p>Kontinuerlig</p> <p>2022</p>	<p>Går gjennom punktene på skjema</p> <p>Sjekkpunkt ledende helsesykepleier</p>
<p>2. God start kurs Kurs for kommende foreldre før fødsel. Under temaet tilknytning snakkes det om vold og hvor en kan få hjelp.</p>	Kursholdere	Kontinuerlig	Lysark om vold i PowerPoint presentasjon
<p>3. Barseltreff Info om vold, skadevirkninger og hvor en kan få hjelp.</p>	Helsestasjon	Kontinuerlig	Film om vold vises på 4 eller 6 ukers kontroll
<p>4. Kontroll helsestasjon Samtale, informasjon, og utdeling av brosjyre om vold ved hjemmebesøk 7-10 dager etter fødsel, 10 mnd. gruppe, 15. mnd. konsultasjon og helsekartlegging av nye flyktninger og asylsøkere.</p>	Helsestasjon	Kontinuerlig	Prosedyre som brukes under konsultasjonen
<p>5. Foreldremøte barnehage Fast opplegg med info og dialog. Styrer presenterer, evt. sammen med helsesykepleier eller oppvekstkoordinator. Oppvekstkoordinator reviderer opplegget.</p>	<p>Styrer Helsesyke- pleier</p> <p>Oppvekst- koordinator</p>	2022 og 2025	Del av barnehagens årshjul. Sjekkliste for styrene
<p>6. Foreldremøte, 3. trinn Fast opplegg som lærer presenterer sammen med helsesykepleier. Oppvekstkoordinator reviderer opplegget.</p>	<p>Rektor Lærer Helsesyke- pleier</p>	Årlig	Del av skolens årshjul

7. Foreldremøte 6. trinn Informasjon om at vold er tema på skolen og at det vil blir besøk av NOK i løpet av skoleåret. Gjesdal har inngått avtale med NOK .	Lærer	Årlig	Del av skolens årshjul. Sjekkliste skolene
8. Foreldremøte 8.-10. trinn Informasjon om vold på et foreldremøte i løpet av 8.-10. trinn.	Rektor	2022-2025	Del av skolens årshjul. Sjekkliste skolene
9. Undervisning - Introduksjonsprogram Vold i nære relasjoner er tema i undervisningen for flyktninger som bosettes i kommunen.	Avdeling for kvalifisering og integrering (AKI)	Kontinuerlig	Del av skolens årshjul
10. ICDP foreldreveiledning - introduksjonsprogrammet Alle foreldre i introduksjonsprogrammet for nyankomne flyktninger gjennomgår 12 ukers ICDP foreldreveiledning med eget tema om oppdragervold og vold i nære relasjoner.	ICDP veiledere i Avdeling for kvalifisering og integrering (AKI)	Kontinuerlig	Del av obligatorisk undervisning i introduksjonsprogrammet
11. Foreldre med minoritetsbakgrunn som ikke har gjennomgått ICDP i introduksjonsprogrammet, får tilbud om å delta i 12 ukers ICDP foreldreveiledning.	ICDP veiledere i kommunen	Kontinuerlig	Antall foreldre med minoritetsbakgrunn som har gjennomgått veiledningen årlig

Strategi 2:

Barn og unge får info på ulike alderstrinn om vold og hvem som kan hjelpe.

TILTAK	ANSVAR	TIDSROM	MÅLING
12. Informasjon til 5 åringer Gjennomføre opplegg i barnehagen om vold og seksuelle overgrep med utgangspunkt i materiell fra Stine Sofie Stiftelsen .	Barnehage Helsestasjon	Årlig på våren	Forberede, gjennomføre og evaluere opplegget årlig
<u>I løpet av 2022:</u> Vurdere om det også skal være et tilpasset opplegg for 4 åringer/evt. yngre.	Arbeidsgruppe god oppvekst	2022	Konkludere i samarbeid med barnehagene
13. Informasjon på skolen Barn og unge får jevnlig info, tilpasset alder og funksjonsevne, som bidrar til at de vet hva som er vold og hva de kan gjøre hvis de selv eller andre opplever vold. Det brukes ulike innfallsvinkler bl.a. bøker, filmer og materiell.	Skolehelse-tjeneste Lærere m.fl.	Årlig	Se sjekkliste nedenfor vedr. ulike trinn

<u>1. trinn:</u> Informasjon i forbindelse med skolestart, i felles samtale med barn og foresatte.	Skolehelse-tjeneste	Årlig	Sjekkliste, gjennomføre og evaluere
<u>2. trinn:</u> Barn skal vite hva som er vold og hvor de kan få hjelp. Det kan tas utgangspunkt i opplegg jegvet.no	Lærer	Årlig	Sjekkliste skole, gjennomføre og evaluere
<u>3. trinn:</u> Info i grupper som del av tema om kropp og helse.	Skolehelse-tjeneste	Årlig	Sjekkliste, gjennomføre og evaluere
<u>4. trinn:</u> Barn skal vite hva som er vold og hvor de kan få hjelp. Det kan tas utgangspunkt i opplegg jegvet.no	Lærer	Årlig	Sjekkliste skole, gjennomføre og evaluere
<u>5. trinn:</u> Info i grupper som del av tema om kropp og helse.	Skolehelse-tjeneste	Årlig	Sjekkliste, gjennomføre og evaluere
<u>6. trinn:</u> Opplegg med NOK , jf. kommunens avtale med NOK.	Skolehelse-tjenesten og NOK.	Årlig	Årlig evaluering
<u>7. trinn:</u> Barn skal vite hva som er vold og hvor de kan få hjelp. Det kan tas utgangspunkt i opplegg jegvet.no	Lærer	Årlig	Sjekkliste skole, gjennomføre og evaluere
<u>8. trinn:</u> Info i grupper som del av tema om kropp og helse.	Skolehelse-tjeneste	Årlig	Sjekkliste, gjennomføre og evaluere
<u>9. trinn:</u> Ungdom skal vite hva som er vold og hvor de kan få hjelp. Bruk gjerne deler av opplegg jegvet.no	Lærer	Årlig	Sjekkliste skole, gjennomføre og evaluere
<u>10. trinn:</u> Ungdom skal vite hva som er vold og hvor de kan få hjelp. Bruk gjerne deler av opplegg jegvet.no	Lærer	Årlig	Sjekkliste skole, gjennomføre og evaluere
<u>Felles opplegg ungdomstrinn</u> Foredrag/forestilling om vold vurderes en gang i løpet av 8.-10. trinn. Etterarbeid klassevis.	Rektor og Oppvekst-koordinator	2022-2025	Evalueres i etterkant
<u>Plakater på skolen</u> Info om Alarmtelefonen 116 111 er synlig i hvert klasserom og på do.	Skolehelse-tjenesten	Kontinuerlig Hvert halvår	Helsesykepleier sjekker og bestiller nye
Strategi 3: Innbyggere informeres jevnlig om vold og hva de skal gjøre ved bekymring.			
TILTAK	ANSVAR	TIDSROM	MÅLING
14. Nettsider Info på kommunens nettsider og i lokalavis. Om arbeid mot vold, rutiner og ulike hjelpetilbud.	Oppvekst-koordinator	Kontinuerlig	Fast info på nettsider og minst en nyhetssak i året.

<p>15. Lag og foreninger Vold er tema i det faste samarbeidet mellom kommune og frivillighet. Frivillige skal vite hva som er vold og hvordan de kan forebygge, oppdage og melde fra ved bekymring om at barn og unge har det vanskelig.</p> <p><u>Konkrete tiltak:</u> Gjesdal kommunes brosjyre til lag og foreninger gjøres kjent årlig.</p> <p>Frivillige får delta på Gjesdal kommunes opplæring «Trygg til handling» om vold i nære relasjoner.</p>	<p>Kultur og samfunn v/kulturleder</p> <p>Arbeidsgruppe god oppvekst</p> <p>Arbeidsgruppe god oppvekst</p>	<p>Kontinuerlig</p>	<p>Oversikt over antall frivillige i lag og foreninger som deltar på opplæring, og hvordan de opplever nytteverdien. De kan også bestille opplæring/tema på sine møter.</p>
<p>16. Informasjon på ulike språk Brosjyrer til foreldre om vold er tilgjengelig på ulike språk.</p>	<p>Helsestasjon</p>	<p>Kontinuerlig</p>	<p>Informasjon finnes på nettside og aktuelle brosjyrer oversettes.</p>

MÅL 2: OPPDAGE OG MELDE FRA ved mistanke om at barn er i risiko eller utsettes for vold

Strategi 4: Ansatte gis opplæring som styrker kompetansen til å se, høre og handle.

TILTAK	ANSVAR	TIDSROM	MÅLING
<p>17. Opplæring for nytilsatte Det gjennomføres årlig opplæring for nytilsatte i opplæringspakken «Trygg til handling», om vold i nære relasjoner.</p>	<p>Arbeidsgruppe god oppvekst</p>	<p>Vår og høst</p>	<p>Årlig evaluering</p>
<p>18. Opplæringspakken er tilgjengelig digitalt «Trygg til handling», om vold i nære relasjoner, er tilgjengelig for alle ansatte på kommunens intranett.</p>	<p>Oppvekst-koordinator</p>	<p>2022-2025</p>	<p>Årlig evaluering</p>
<p>19. Vold er tema på personalmøte minst en gang i året i alle avdelinger som jobber med barn Leder tar utgangspunkt i opplæringspakken «Trygg til handling». Repetere og øve på å snakke om vold, gå gjennom handlingsplan og rutine, og gi info om konsultasjonsteam mot vold og seksuelle overgrep. Barneverntjenesten kan inviteres med på møtet.</p>	<p>Ledere i alle avdelinger som jobber med barn og unge</p>	<p>2022-2025</p>	<p>Del av årshjul/virksomhetsplan</p> <p>Sjekkliste</p> <p>Bruk presentasjoner som er laget</p>

20. Vold er tema på personalmøter for ansatte som ikke jobber direkte med barn Vold i nære relasjoner er tema på personalmøte en gang i året, bl.a. gjennomgang av handlingsplan mot vold. Refleksjon og fokus på ansvar som ansatt og privatperson.	Ledere i hver enkelt avdeling	2022-2025	Del av årshjul/ virksomhetsplan Bruk presentasjon som er laget. Det må krysses av at dette er gjennomført.
21. Rutiner: Bekymring om vold Holde rutiner oppdatert.	Barnevern-tjenesten		Årlig revidering
22. Foredrag/kurs fra eksterne Avdelinger som har behov for mer enn kommunens opplæringspakke, avtaler direkte med f.eks. NOK (jf. kommunens avtale) eller RVTS.	Aktuelle avdelinger	2022-2025	Kompetansebehov i avdelingen

Strategi 5:

Ressurser og hjelpetilbud gjøres kjent for ansatte og innbyggere.

TILTAK	ANSVAR	TIDSROM	MÅLING
23. Konsultasjonsteam Konsultasjonsteamet er ei tverrfaglig gruppe som kan kontaktes når du har bekymring, mistanke om, - eller er i ferd med å avdekke seksuelle overgrep, vold eller annen mishandling mot barn. Teamet har et nært faglig samarbeid med RVTS i Region Vest. Gjesdal kommune benytter teamet i Sandnes.	Barnevern-tjenesten Oppvekst-koordinator Ledere i alle avdelinger skal gjøre teamet kjent for ansatte	2022-2025	Konsultasjons-teamet rapporterer hvem fra Gjesdal som har benyttet seg av tilbudet Leder krysser av på sjekklister over tema som jevnlig tas opp på personalmøter
24. Hjelpetilbud og ressurser Ansatte er kjent med og informerer innbyggere om eksterne hjelpe- og behandlingstilbud (se nedenfor)	Alle ansatte	2022-2025	Ledere sikrer at ansatte er kjent med tilbud

Hjelpetilbud

[Familievernkontoret](#)

[Statens barnehus](#)

[Krisesenteret i Stavanger](#)

[NOK](#) – for utsatte for seksuelle overgrep og pårørende

[Voldtekstmottaket, Stavanger legevakt](#)

[Kompetanseteamet mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og negativ sosial kontroll](#)

[Pårørendesenteret](#)

Ressurser

[Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging \(RVTS\)](#)

[Nasjonale nettsteder](#)

[Dinutvei.no](#)

[Hvorlite.no](#)

[Bufdir | Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet](#)

MÅL 3: GI HELHETLIG OPPFØLGING til barn og familier som opplever eller har opplevd vold

Strategi 6: Sikre god brukermedvirkning og jevnlig evaluering av hjelpetilbudet.

TILTAK	ANSVAR	TIDSROM	MÅLING
25. Ivareta barns prosessrettigheter Hver avdeling skal ha et system for å involvere barn og unge i hele prosessen, og evaluere i hver sak.	Leder i avdelingen sikrer at dette systemet finnes Hver enkelt ansatt sikrer at barns rettigheter i prosess blir ivaretatt	2022-2025	Årlig evaluering i hver enkelt avdeling Evaluering i hver enkelt sak
26. Evaluering Det settes av tid til debriefing for ansatte.	Leder i avdelingen Hver enkelt ansatt	2022-2025	Evaluering i hver enkelt sak

Strategi 7: Videreutvikle hjelpetilbudet rundt barn og familie.

TILTAK	ANSVAR	TIDSROM	MÅLING
27. Oppfølging fra barneverntjenesten Gi hjelp til barnet og familien. Lage sikkerhetsplaner ved behov. Sikre nødvendig samarbeid mellom barnet/familien og ulike instanser.	Barneverntjenesten	2022-2025	Evaluering av tiltaksplaner for hver enkelt familie
28. Oppfølging fra politiet Etterforskning i anmeldte saker. Benytte barnehuset i tilrettelagt barneavhør og oppfølging av barnet.	Politiet	2022-2025	Evaluering for hver enkelt familie
29. Helhetlig hjelp Oppfølging i familien kan gis av f.eks. barneverntjenesten, lege, mestringsenheten, helsestasjon, familiesenter, samt økonomisk råd og veiledning fra NAV. Barneverntjenesten har som hovedregel en koordinerende rolle. Dersom barneverntjenesten ikke følger opp familien, avklares det hvem som koordinerer tilbudet til familien.	Avdelinger som jobber med barn og familier	2022-2025	Fortløpende dialog og evaluering

8. Ansvar for oppfølging av planen

Godkjenning: Handlingsplan mot vold i nære relasjoner er vedtatt administrativt i kommunedirektørens lederteam i februar 2022. Politisk orientering i mars 2022.

Implementering: Kommunedirektøren og kommunalsjefene har det overordnet ansvaret for at handlingsplanen mot vold i nære relasjoner gjøres kjent for alle ansatte. Alle ledere og hver enkelt ansatt har ansvar for at planen følges, og for at tiltakene gjennomføres.

Evaluering: Arbeidsgruppe god oppvekst har ansvar for årlig underveis måling, og starte arbeidet med revidering av planen i 2025.

Økonomi: Tiltakene dekkes som hovedregel innenfor økonomisk ramme.

9. Kilder

Isdal, Per (2000). «Meningen med volden». Hentet fra nettsiden: Alternativ til vold. (2022, 28. februar). *Hva er vold?*

<https://atv-stiftelsen.no/om-vold/hva-er-vold/>

Bufdir – Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (2022, 28. februar).

<https://bufdir.no/>

Bufdir – Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (2022, 28. februar). *Barn utsatt for vold i familien.*

[Statistikk og analyse | Bufdir](#)

Bufdir - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (2022, 28. februar). *Foreldrehverdag - Trygge råd til deg med barn.*

<https://www.bufdir.no/Foreldrehverdag>

Bufdir – Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (2022, 28. februar). *Kompetanseteamet mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og negativ sosial kontroll.*

<https://bufdir.no/Vold/Krisesentre incestsentre og botilbud for utsatt ungdom/Tvangsekteskap og kjønnslemlestelse/>

Dinutvei – Nasjonal veiviser ved vold og overgrep. (2022, 28. februar).

<https://dinutvei.no/>

Hafstad, G. S., & Augusti, E. M. (Red.) (2019). *Ungdoms erfaringer med vold og overgrep i oppveksten:*

En nasjonal undersøkelse av ungdom i alderen 12 til 16 år. (Rapport 4/2019). Hentet fra nettsiden NKVTS – Nasjonalt kompetansesenter om vold og traumatisk stress. (2022, 28. februar):

<https://www.nkvts.no/rapport/ungdoms-erfaringer-med-vold-og-overgrep-i-oppveksten-en-nasjonal-undersokelse-av-ungdom-i-alderen-12-til-16-ar/>

Helsenorge (2022, 28. februar). *Vold og overgrep mot barn og unge.*

<https://www.helsenorge.no/psykisk-helse/vold-og-overgrep-mot-barn-og-unge/#%C3%A5rsaker-til-vold-og-overgrep-mot-barn-og-unge>

Jeg vil vite. (2022, 28. februar). Illustrasjon. <https://jegvilvite.no/>

Plikt.no (2022, 28. februar). *Avvergingsplikten.* <https://plikt.no/#avvergingsplikt>

Redd Barna. (2022, 28. februar). *Barn med nedsatt funksjonsevne er mer utsatt for vold og overgrep.*

<https://www.reddbarna.no/vart-arbeid/barn-i-norge/vold-og-overgrep/vold-og-overgrep-mot-barn-med-nedsatt-funksjonsevne/>

Mot og kraft til deg som fagperson

«Vi tror at når du velger å jobbe med barn, kommer det fra et varmt hjerte. Vi tror det handler om noe du har inni deg, noe som vil gjøre noe for andre. Et sted inni deg vet du at du kan være DEN ene. At du kan være viktig. Du kan gjøre at livet til et barn forandrer seg!

Tenk at du kan være den som får en magefølelse, den som ser, eller den som får vite. Du kan være den som snur livet til et barn. Når et barn begynner å fortelle til deg, er du som oftest utvalgt. Da er det deg som barnet nå vil snakke med. Du har gjort noe som trengs for at barnet kjenner seg trygg. Du kan nå være den voksne som et barn kan kjenne takknemlighet for at det møtte. Vi håper du kan tenke på det som en ære og et stort privilegium».

(Fra boka «Klokhet om vold og overgrep», side 52)